

δαδένιος ἐπίθ. Κύπρ. Πόντ. (Οἰν.) δαδένος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) δαδένε, Πόντ. (Χαλδ.) Οὐδ. δαδένεν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ένιος, περὶ τῆς ὁποίας βλ. Γ. Χατζιδ. ΜΝΕ 2, 117 - 118. Πβ. καὶ Ἀνθ. Παπαδοπ., Γραμμ. Ποντ. διαλέκτ., 140.

Ὁ ἐκ ξύλου πεύκης ἐνθ' ἄν.: Δαδένεν σαντούζ' Πόντ. (Τραπ.) Συνών. δαδήσιος.

δαδερός ἐπίθ. Εὐβ. (Ψαχν.) Ναύστ. δαδιρός Εὐβ. (Ἀκρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ερός. Ὁ περιέχων δαδί, ἐπὶ ξύλου ἐνθ' ἄν.: Ξέρου ἓνα δαδιρὸ πεῦκο. Θὰ δὸν γόφον νά 'χουμε δαδί γιὰ τὸ χ'μῶνα Εὐβ. (Ἀκρ.) Αὐτὰ τὰ ξύλα εἶν' οὐλα δαδερά Εὐβ. (Ψαχν.) Συνών. δ α δ ι ἄ ρ η ς.

δαδήσιος ἐπίθ. ἐνιαχ. δαδήσιους Ἡπ. (Κουκούλ. κ.ά.) Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήσιος. Δ α δ ἔ ν ι ο ς, τὸ ὅπ. βλ. ἐνθ' ἄν.: Δαδήσιον ξύλον Μακεδ. Αὐτὸ τὸ σπῖτ' ἔχ' ὅλον δαδήσις γριντὲς Ἡπ. (Κουκούλ.)

δαδί τό, δαδίν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Οἰν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Χίος (Βροντ. Πισπιλ. κ.ά.) δαδίν Πόντ. (Ἱμερ.) δαδί κοιν. καὶ Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ. κ.ά.) Καππ. (Ἀραβάν. Γούρτον. Φλογ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Σεμέν. Σινώπ. Σούρμ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) δαδίν Χίος (Φυντ.) δαδί Καππ. (Ἀραβάν. Γούρτον. κ.ά.) Τσακων. δαδί Τσακων. διαδί Τσακων. λαδί Λήμν. γαδί Κύπρ. γαί Ρόδ. (Καλαβάρδ. Σορων. Φάν.) δαβί Ἀνδρ. Κέρκ. Πελοπν. (Μάν.) βαδίν Ρόδ. βαδί Ρόδ. βαί Κάρπ. (Μεσοχώρ. κ.ά.) Ρόδ. βάιν Ρόδ. (Ἐμπον. Σάλακ.) βάι Ρόδ. βέι Ρόδ. (Σάλακ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. δ α δ ι ο ν. Διὰ τοὺς τύπ. β α ι καὶ β ε ι βλ. Α. Tsopanakis, *Phonet.*, 58.

1) Ρητινώδες ἀπόσχιμα ξύλου πεύκης, σκληρόν, χρώματος ἐρυθρωποῦ, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ προσάναμμα κοιν. καὶ Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ. κ.ά.) Καππ. (Ἀραβάν. Γούρτον. Σίλατ. Φλογ.) Πόντ. (Ἱμερ. Κοτύωρ. Οἰν. Ὁφ. Τραπ. κ.ά.) Τσακων.: Βάλε κανένα δαδί ν' ἀνάβουν τὰ ξύλα. Δὲν ἔχουμε δαδί καὶ δὲν ἀνάβει ἡ φωτιά. Φέρε κανένα δαδί γιὰ προσάναμμα. Τί ὥραϊα ξύλα! ἀνάβουν σὰν δαδιά κοιν. Πῆγα 'ς τὸ βοννὸ τσαί ἔφερα δαδί γιὰ προσάναμμα Πελοπν. (Ξεχώρ.) Ἐφα τὸ δαδί (ἔφα = ἔφαψα) Ὁφ. Γάφε ἓνα β βάι (γάφε = ἀναψε) Ρόδ. (Σάλακ.) Σκίσι λίγον δαδί ν' ἀνάψουν τοὺ φοῦρνον Εὐβ. (Ἀκρ.) Τὰ πατώματα εἶναι ἀπὸ δαδί Ἀθῆν. Ὁ πεῦκος τζαί τὸ τεπαρίσ-σιν ἔχουσιν γαδί τζαί 'ἐσ-σέποννδαι Κύπρ. Θέλον νὰ κοινονμήσουν λίγον δαδί γιὰ προσάναμμα τ'ς φουτιᾶς Ἡπ. (Κουκούλ.) Παίρνουν λίγα κλονάργια, καμπόσα τζιουπουόγια κὶ μιὰ ἀγκίδα δαδί κὶ ἀνάβουν φουτχιά 'ς τοὺ τζιάκ' Θεσσ. (Σουφλάρ.) Τὸ 'χον ἀγκιδουμένον τοῦ χέρ' ἀπὸ μιὰ σκίζα δαδί Μακεδ. (Κοζ.) Πᾶρε μαζίς σου τὴν ἀξίνη νὰ ρίξωμεγ κάτω τὸμ πεῦκον τζαί νὰ στίσσωμεν τζαί δαδιά γιὰ τὰ 'πικόρμα (= ξύλον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ κρεοπώλης κατακόπτει τὸ κρέας) Χίος (Πισπιλ.) Τὸ δαδίμ βιάν-νει, πῶ πιάν-νει τὸ κερὶ (τὸ δαδί πιάνει, ὅπως πιάνει τὸ κερὶ) Βουν. Τὸ δαδί πιάν-νει 'ς τὸ λούκι (= φωτιά) Χωρίο Ροχούδ. || Φρ. Ἐγινε δαδί 'ς τὸ μεθύσι (ἐμέθυσε πολύ). Πελοπν. (Κορινθ.) Συνών. φρ. ἔ γ ι ν ε σ τ ο υ π ῖ - τ ἄ π α - σ κ ν ῖ π α - φ ἔ σ ι - τ ῦ φ λ α

'ς τὸ μεθύσι || Παροιμ. φρ. Τὸ δαδίν 'ς σὸ νέφτ' καικὰ (ἐπὶ ἠθικῶς ἐπικινδύνου ἐπαφῆς) Πόντ. || Παροιμ. Τὸ γομάρι μ' δαδία ἐν' (ἐνδιαφέρομαι μόνον διὰ τὰς ἀτομικὰς μου ὑποθέσεις) Τραπ.

Ὁλ' ἀντρίζ'ν μὲ τὰ κερία

κὶ Ἀισὲ μὲ τὰ δαδία

(ἐπὶ ἀναρμόστου πράξεως) Πόντ. || Αἰνιγμ.

Σκίζω ρόδον καὶ δαδί

βγάζω νύφες καὶ γαμπροὶ

καὶ δὸν καλὲς κοπάνες (καρύδι) Μακεδ. (Σισάν.) || Ἀσμ.

Εἶσαι συνόνταιρος, παπ-ποῦ, τοῦ γέρου Μαρκαντώνη

τῶν τῶν φαίνεται πολλὰ μεαλύτ-τερος 'πό σέναν,

ἐσ' 'σαι κόντινος δαδίν τῶν τῶν καμμουρών-νει,

ἀνάγμισες τόσα παιδικὰ τῶν τῶν μήτε ἔναν

Κύπρ. Συνών. τ σ ι ρ ἄ ς.

Η λ. καὶ ὡς τοπων. Στερελλ. (Φθιώτ.) β) Ἐπιθετ. ὁ δ α δ ι ν ο ς Πόντ.: Δαδία ξύλα ἐπῆρε. 2) Τὸ ἀνημμένον δαδί τὸ χρησιμοποιούμενον ἀντὶ κηρίου πρὸς φωτισμὸν Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν. Ἀκρ. κ.ά.) Μακεδ. (Ἀδενδρ. Βόιον Καταφύγ. κ.ά.) Πελοπν. Ρόδ. Σκίαθ. (Στερελλ. Ἀχυρ. κ.ά.) κ.ά.: Δὲν ἔχ'ν οὔτι λάδ' γιὰ τοῦ λύχνου μὶ τὰ δαδιά πουλιμᾶν νὰ ἰδοῦνι Ἀκρ. Βάλι κανένα δαδί 'ς τοῦ λύχνου νὰ γλέπουνι Καταφύγ. Μιτὰ ἦτα δὰ πυρουφάνια, εἶχανι 'να τρέπονδον ἀπάνον κὶ βάινα δὸν δαδί 'ς τὰ παλιὰ χρόνια Σκίαθ.

δαδιά ἡ, δαδέα Ἡπ. (Δρυμάδ. Χιμάρ.) Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) δαδιά Κρήτ. Μακεδ. (Καστορ.) — Ν. Παπαδοπ., Ἐμπορ. ἐγκυκλ. 2, 178.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά.

1) Τὸ δένδρον πεύκη ἐκ τῆς ρητινώδους οὐσίας, τὴν ὁποίαν περιέχει τὸ ξύλον τῆς Ἡπ. (Δρυμάδ. Χιμάρ.) Μακεδ. (Καστορ.) — Ν. Παπαδοπ., ἐνθ' ἄν.: Ἐκοφα μία δαδέα Δρυμάδ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαδιά καὶ ὡς τοπων. Χίος. 2) Ἡ ὁσμὴ τοῦ δ α δ ι ο ῦ Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀοῦτο τὸ ξύλον δαδέαν μυρίζ'. Συνών. δ α δ ἄ δ ι. δ α δ ἰ λ α, δ α δ ο υ λ ῖ ἄ.

δαδιάζω Λεξ. Πρω. Δημητρ. Μ. Ἐγκυκλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι.

Ἐπὶ ξύλου πεύκης, ἐμποτίζομαι ὑπὸ ρητίνης, γίνομαι δ α δ ι ἐνθ' ἄν.: Τὸ πεῦκο ἐδάδιασε. Δαδιασμένο πεῦκο Λεξ. Δημητρ.

δαδιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. δαδιάρι Πόντ. (Οἰν.) δαδᾶρ Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρης.

Ἐπὶ ξύλου, τὸ ρητινώδες, τὸ ἔχον δαδί ἐνθ' ἄν.: Ἐπήρα-με ξύλα καὶ πολλὰ δαδιάρια ξίβανε (= ἦταν, ἐβγήκαν) Οἰν. Συνών. δ α δ ε ρ ὁ ς.

δάδιασμα τό, Λεξ. Πρω. Δημητρ. Μ. Ἐγκυκλ.

Ἐκ τοῦ ρ. δ α δ ι ἄ ζ ω.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δ α δ ι ἄ ζ ε ι ν, τὸ ὅπ. βλ.

δαδίλα ἡ, Ἡπ. (Ἰωάνν. κ.ά.) Πληθ. δαδίλις Ἡπ. (Ἰω-άνν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίλα.

Ἡ ὁσμὴ καιομένου δαδίου ἐνθ' ἄν.: Μυρίζ' δαδίλα Ἰωάνν. Βρονμάει δαδίλις αὐτόθ. Συνών. δ α δ ἄ δ ι, δ α δ ι ἄ 2, δ α δ ο υ λ ῖ ἄ.

